

Sygnatura akt I ACa 438/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2022 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Sędzia Leon Miroszewski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Beata Węgrowska-Płaza

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2022 w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K. i W. K.

przeciwko (...) Bank (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 grudnia 2021 roku, sygnatura akt I C 1270/20

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Leon Miroszewski

Sygnatura akt I ACa 438/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 września 2020 roku (k. 2-63) powodowie D. K. i W. K. wniesli o ustalenie nieważności umowy kredytu hipotecznego zawartej w dniu 28 lipca 2008 roku z poprzednikiem prawnym powoda oraz o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz do wspólnej niepodzielnej ręki kwoty 187 119,69 zł oraz 103 280,76 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnego świadczenia za okres od 21 września 2010 roku do 21 lutego 2020 roku z uwagi na nieważność tejże umowy kredytu. Powodowie sformułowali także żądania ewentualne oraz wniesli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew (k. 235-248v) pozwana (...) Bank (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym także kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2021 roku, sygnatura akt I C 1270/20 (k. 369) Sąd Okręgowy w Szczecinie I Wydział Cywilny w punkcie 1. ustalił, że umowa kredytu nr (...) z dnia 28 lipca 2008 r., zawarta pomiędzy powodami a (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną w W. jest nieważna, w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty: 187.119,69 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia 8 września 2020 r. do dnia zapłaty, 103.280,76 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia

pieniężnego, liczonymi od dnia 8 września 2020 r. do dnia zapłaty; w punkcie 3. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 11.800 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że powodowie planowali zaciągnąć kredyt w celu spłaty wcześniejszego kredytu w CHF oraz rozbudowy domu w G.. Powodowie skorzystali z usług doradcy kredytowego, który polecił im ofertę (...) Bank (...) S.A. W dniu 21 maja 2008 roku powodowie złożyli wniosek kredytowy do Banku (...) S.A. w W. wskazując jako wnioskowaną kwotę kredytu 450.000 zł. W dniu 28 lipca 2008 roku powodowie podpisali z poprzednikiem prawnym pozwanej tj. (...) Bankiem (...) S.A z siedzibą w W. umowę kredytu nr (...). Kwota kredytu została określona na 209.215 CHF jednak nie więcej niż 420.000 zł (§ 1 umowy). Wyplata miała nastąpić w transzach zgodnie z harmonogramem wypłaty transz stanowiącym załącznik do umowy. Celem kredytu była całkowita spłata pożyczki hipotecznej udzielonej przez (...) Bank S.A. oraz przeznaczenie środków na rozbudowę nieruchomości przy ul. (...) w G..

Integralną część umowy stanowiły „Postanowienia Ogólne”. W § 2 ust. 4 postanowień ogólnych wskazano, że kredyt zostanie wypłacony w złotych po przeliczeniu wypłaconej kwoty według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed dniem wypłaty zgodnie z Tabelą Kursów Banku z godz. 9:00. W § 2 ust. 5 wskazano, że Kredytobiorca oświadcza, że Bank poinformował go i wyjaśnił ryzyko zmiany kursu waluty i jest świadomy ponoszenia przez siebie tego ryzyka. Zgodnie z § 5 ust.5 spłata kredytu miała być dokonywana w złotych w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży walut Banku według tabeli z godz. 9:00 obowiązującej na dwa dni przed terminem spłaty.

Jednocześnie z umową powodowie podpisali oświadczenie o poddaniu się egzekucji, oświadczenie o przetwarzaniu informacji, oświadczenie o znajomości ryzyka zmiany kursu walut i sposobie przeliczenia kwoty kredytu i kwoty spłaty.

Kredyt został wypłacony powodom w dwóch następujących transzach:

- I transza została wypłacona na rachunek (...) S.A. w celu spłaty kredytu zaciągniętego wcześniej przez powodów w tymże banku (37.829,24 zł na kapitał i 32,69 zł na odsetki),
- II transza została wypłacona bezpośrednio na rachunek bankowy powodów w dniu 16 września 2008 roku w wysokości 381.597,04 zł.

Łącznie pozwany bank tytułem umowy kredytu wypłacił powodom 419.458,97 zł.

Powodowie w dniu 17 grudnia 2013 roku zawarli z pozwanym bankiem aneks nr (...) do umowy kredytowej, na mocy którego uzyskali prawo do spłaty rat kredytowych bezpośrednio w walucie CHF.

Powodowie od 21 września 2010 roku do 21 lutego 2020 roku uiszcili na rzecz pozwanego banku łączną kwotę 187.119,69 zł i 103 280,76 CHF.

Pismem z dnia 3 września 2020 roku (nadany w dniu 4 września 2020 roku) powodowie wezwali pozwaną do zapłaty na ich rzecz kwoty 187.119,69 zł oraz 103.280,76 CHF z uwagi na nieważność umowy kredytu hipotecznego z dnia 28 lipca 2008 roku.

Powodowie cały czas zamieszkują w nieruchomości przy ul. (...) w G..

W chwili zawierania umowy kredytu powód prowadził działalność gospodarczą (...) spółka komandytowa” zaś powódka „(...)”. Jak adres zakładu głównego w przypadku działalności gospodarczej powódki wskazano: ul. (...), G.. Powódka świadczyła usługi w postaci obsługi cateringowej imprez, którą wykonywała u klientów.

Sąd Okręgowy ustalił również, że umowa o kredyt zawarta została z powodami za pomocą ustalonego wzorca umowy bez szczegółowych uzgodnień. Byli zapewniani o atrakcyjności kredytu i stabilności waluty. Nie przedstawiono symulacji wpływu zmiany kursu na wysokość rat i saldo zadłużenia w PLN. Powodowie nie zostali poinformowani

w jaki sposób bank ustala kurs waluty ani jakie w związku z tym poniesie koszty. Powodowie działali w zaufaniu do banku. Nie przedstawiono im oferty kredytu w PLN.

Na koniec ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wskazał, że powodowie mają świadomość skutków nieważności umowy.

Przechodząc do oceny prawnej Sąd Okręgowy uznał że powództwo w zakresie roszczeń głównych okazało się uzasadnione. Kierował się treścią art. 22¹ k.c. oraz wykładnią art. 385¹–385³ k.c. z uwzględnieniem treści dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz dorobku orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości na kanwie tych przepisów.

Sąd I instancji dostrzegł, że pozwana podnosiła zarzut braku po stronie powodów statusu konsumenta wskazując, że w nieruchomości na której rozbudowę przeznaczono część środków z kredytu powodowie prowadzili pensjonat. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany w żaden sposób nie udowodnił jednak tej okoliczności. Przyznał, że w chwili zawierania umowy kredytu powód prowadził działalność gospodarczą (...) spółka komandytowa” zaś powódka „(...)”. Jako adres zakładu głównego w przypadku działalności gospodarczej powódki wskazano: ul. (...), G.. Powódka świadczyła usługi w postaci obsługi cateringowej imprez, którą wykonywała u klientów. Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości co do tego, że powodowie zawarli umowę kredytu z pozwanym bankiem jako osoby fizyczne. Pozwany bank nie zdołał wykazać, aby sporna czynność prawna (zawarcie umowy kredytu hipotecznego) pozostawała w bezpośrednim związku z działalnością gospodarczą, jaką wykonywali powodowie w dacie zawarcia umowy. Wszak w treści umowy kredytu wskazano, iż zawarto ją w celach konsumpcyjnych.

Sąd Okręgowy podkreślił także to, że bank nie traktował powodów jako przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, skoro w odpowiedzi na złożony przez nich wniosek zaoferował im produkt dedykowany klientom indywidualnym. Bank nie przedstawił powodom oferty zawarcia umowy kredytu inwestycyjnego, który byłby właściwy dla prowadzenia działalności gospodarczej. Zawierając sporną umowę z bankiem powodowie dokonali czynności prawnej we własnym imieniu, w celu nie związanym z działalnością gospodarczą. Środki uzyskane z kredytu udzielonego przez bank przeznaczyci na zakupu nieruchomości w celu zaspokojenia swoich potrzeb osobistych, a nie w celach związanych z przygotowaniem przedmiotu działalności gospodarczej. Pozwany bank nie zdołał wykazać, aby na moment zawarcia spornej umowy kredytowej powodowie mieli plany wykorzystania tej nieruchomości, jednocześnie, zarobkowego, w sposób zorganizowany i w sposób ciągły.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył pozwany w całości (apelacja k. 394-403), zarzucając mu m. in.:

1. ustalenie niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że środki uzyskane z kredytu udzielonego przez Bank powodowie przeznaczyci na zakup nieruchomości w celu zaspokojenia swoich potrzeb osobistych, a nie w celach związanych z przygotowaniem przedmiotu działalności gospodarczej, podczas gdy własność nieruchomości zlokalizowanej przy ul. (...) w G. (tj. nieruchomości, w której powodowie zamieszkiwali w chwili zawarcia Umowy Kredytu i mieszkają do dnia dzisiejszego), uzyskali w roku 1998r.,
2. ustalenie niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że powodom przysługuje w niniejszej sprawie status konsumenta bowiem środki pozyskane z Umowy Kredytu zostały przeznaczone na remont prowadzonego przez powoda W. K. pensjonatu w S. (...) ((...), (...)-(...) S.). Już we wniosku kredytowym wprost wskazano, że środki z pozyskane z Umowy Kredytu zostaną przeznaczone na rozbudowę innej nieruchomości (nie nieruchomości zlokalizowanej przy ul. (...) w G., która stanowiła wyłącznie przedmiot zabezpieczenia). Powyższe zostało także wskazane wprost w samej Umowie Kredytu (§ 2 Umowy Kredytu), a powodowie nie udowodnili, aby środki z Umowy Kredytu przeznaczone na cele prywatne (mieszkaniowe),
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a nie swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, przejawiającej się w dowolnym przyjęciu, że powodom przysługuje w niniejszej sprawie status konsumenta bowiem środki pozyskane z Umowy Kredytu zostały przeznaczone na remont prowadzonego przez powoda W. K. pensjonatu w S. (...) ((...), (...)-(...) S.). Już we wniosku kredytowym wprost wskazano, że środki z pozyskane z Umowy Kredytu zostaną przeznaczone na

rozbudowę innej nieruchomości (nie nieruchomości zlokalizowanej przy ul. (...) w G., która stanowiła wyłącznie przedmiot zabezpieczenia i której powodowie są właścicielami od 1998r.). Powyższe zostało także wskazane wprost w samej Umowie Kredytu (§ 2 Umowy Kredytu), a powodowie nie udowodnili, aby środki z Umowy Kredytu przeznaczone na cele prywatne (mieszkaniowe). Sąd dysponując wiedzą o prowadzonym przez powoda pensjonacie (okoliczność ta została podniesiona w odpowiedzi na pozew i wynika ze zgromadzonych dokumentów w postaci wniosku kredytowego) zaniechał dokonania ustaleń w zakresie tych okoliczności,

4. naruszenie art. 228 § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, że nie wymagają dowodu również fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna oraz fakty znane sądowi z urzędu, jednakże sąd powinien zwrócić na nie uwagę stron, tymczasem informacja o tym, że powód prowadzi działalność gospodarczą w postaci pensjonatu jest powszechnie dostępna chociażby w Internecie: (...)

5. naruszenie art. 22[1] k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w uznaniu, że powodowi przysługuje w niniejszej sprawie status konsumenta podczas gdy środki pozyskane z Umowy Kredytu zostały przeznaczone na remont prowadzonego przez powoda W. K. pensjonatu w S. (...) ((...), (...)-(...) S.). Już we wniosku kredytowym wprost wskazano, że środki z pozyskane z Umowy Kredytu zostaną przeznaczone na rozbudowę innej nieruchomości (nie nieruchomości zlokalizowanej przy ul. (...) w G., która stanowiła wyłącznie przedmiot zabezpieczenia). Powyższe zostało także wskazane wprost w samej Umowie Kredytu (§ 2 Umowy Kredytu), a powodowie nie udowodnili, aby środki z Umowy Kredytu przeznaczone na cele prywatne (mieszkaniowe);

6. art. 22[1] k.c. w zw. z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w uznaniu, że powodowi przysługuje w niniejszej sprawie status konsumenta, podczas gdy powodowie nie udowodnili aby środki pozyskane z Umowy Kredytu zostały przeznaczone na cele prywatne (mieszkaniowe), a to na nich spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie. Powodowie mieli świadomość kwestionowania przez stronę pozwaną ich statusu jako konsumentów jednak nie zaproponowali żadnych dowodów celem wykazania sposobu wykorzystania kredytu i nie odnieśli się do faktu prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej w postaci pensjonatu, a Sąd nieprawidłowo przerzucił ciężar dowodzenia w tym zakresie na stronę pozwaną. To powodowie wszak dysponują dowodami w zakresie sposobu wykorzystania kredytu i nie powinni mieć żadnych trudności z ich wykazaniem.

Skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz stosowne do wyniku sprawy rozliczenie kosztów procesu za I instancję,
2. zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania w postępowaniu odwoławczym, w tym kosztów zastępstwa procesowego stosownie do art. 98 § 1 i § 11 k.p.c. według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,
3. ewentualnie, o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, w tym także w celu orzeczenia o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację (k. 419-435) powodowie wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawach apelacyjnej w dniu 4 października 2022 roku (k. 464-465) oraz w dniu 15 grudnia 2022 roku (k. 479-480) strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Podczas przesłuchania powodów podtrzymali oni twierdzenie, że kredyt w pozwanym Banku zaciągnęli w celu dokończenia budowy ich domu w G., przy ulicy (...), natomiast fakt zamieszczenia w § 2 ust. 2 umowy kredytu z pozwanym bankiem stwierdzenia, że jednym z celów kredytu jest, poza całkowitą spłatą pożyczki hipotecznej udzielonej przez (...) Bank S.A, refinansowanie kapitału zainwestowanego w wymienioną nieruchomość na rozbudowę innej nieruchomości, tłumaczyli wpisaniem tego do umowy przez pozwanego banku zaś powód dodatkowo powoływał

się na wiedzę doradcy kredytowego, z którym powodowie rozmawiali w sprawie wskazanego kredytu, o innej jeszcze nieruchomości należącej do powodów, położonej w G.. Zaprzeczyli, że o w treści postanowienia § 2 ust. 2 umowy stron chodzi o tą inną nieruchomość (mieszkanie) w G. (przesłuchanie powodów w dniu 15 grudnia 2022 roku, k. 479).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja wywiedziona przez pozwanego okazała się uzasadniona o tyle, że skutkowałą uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy.

Stosownie do art. 386 § 4 k.p.c. sąd II instancji (poza wypadkami określonymi w art. 386 § 2 i 3 k.p.c., dotyczącymi nieważności postępowania oraz podstaw do odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania, które to przesłanki w niniejszej sprawie nie występują) może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W przedmiotowym postępowaniu wystąpiła pierwsza z powołanych wyżej podstaw, to jest nierozpoznanie istoty sprawy. Pod pojęciem tym rozumieć należy wadliwość rozstrzygnięcia, polegającą na wydaniu przez sąd I instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (tak inter alia postanowienia Sądu Najwyższego z 24.11.2021 r., I CZ 86/21; z 9.09.2021 r., II CZ 35/21; z 28.04.2021 r., III CZ 6/21 czy z 19.03.2021 r., V CZ 7/21).

Nie oznacza to jednak, że wskazaną wadą może być dotknięty jedynie wyrok oddalający powództwo. Nierozpoznanie istoty sprawy może mieć również miejsce (tak jak w niniejszej sprawie) w razie dokonania przez sąd I instancji oceny prawnej żądania bez właściwego ustalenia podstawy faktycznej, w takim stopniu, który powodowałby konieczność czynienia kluczowych ustaleń i ocen w sprawie po raz pierwszy w instancji odwoławczej. Podobnie rzecz się ma z oceną prawną – dokonaniem jej bez uwzględnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. O nierozpoznaniu istoty sprawy można także mówić, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu, a jego braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych, oceny dowodów i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona (por. wyroki SA w Lublinie z 5.10.2021 r., I AGa 58/21; z 18.08.2020 r., I ACa 425/20; z 7.07.2020 r., I ACa 366/19; z 2.07.2020 r., I ACa 521/19 oraz z 20.11.2019 r., I ACa 690/18).

W powyższych wypadkach respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego uzasadnia uchYLENIE orzeczenia (zob. postanowienia SN z 5.03.2021 r., I CZ 8/21; z 26.02.2021 r., I CZ 88/20; z 11.01.2019 r., V CZ 86/18). W świetle art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. Wydanie przez sąd II instancji orzeczenia co do istoty sprawy, poprzedzone pełną oceną merytoryczną żądań stron po raz pierwszy, de facto ograniczyłoby rozpoznanie sprawy do jednej instancji (por. postanowienia SN z 30.10.2020 r., II CZ 50/20; z 24.01.2020 r., V CZ 3/20; z 25.07.2019 r., I CZ 55/19 czy z 29.09.2017 r., V CZ 61/17). Sądu odwoławczego nie może zastąpić Sąd Najwyższy, a apelacji skarga kasacyjna, nawet wówczas gdy wartość przedmiotu sporu pozwala na jej wniesienie (art. 398[2] § 1 k.p.c.). W przeciwieństwie do apelacji, skargę kasacyjną strona można oprzeć jedynie na enumeratywnie wymienionych w ustawie podstawach (art. 398[3] § 1 k.p.c.). Art. 398[3] § 3 k.p.c. *expressis verbis* wskazuje zaś, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy nie jest III instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia (vide postanowienia SN z 10.07.2020 r., V CSK 219/20; z 17.06.2020 r., I CSK 441/19 czy z 5.06.2019 r., I CSK 715/18). Z wskazanych wyżej przyczyn orzekanie przez sąd odwoławczy co do istoty sprawy pozbawia strony możliwości skutecznego zgłoszenia części zarzutów, a nawet (w przypadku orzeczeń, od których skarga kasacyjna nie przysługuje) wszelkich zarzutów. Dążenie do zakończenia postępowania w rozsądnym terminie nie może być realizowane z uszczerbkiem dla właściwego określenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i materialnej oceny zgłoszonego roszczenia (tak postanowienie SN z 8.11.2018 r., II CZ 49/18).

Zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (s. 7-9, k. 381-382) rozważania prawne zostały przeprowadzone przy założeniu, że powodowie są konsumentami. Pomijając to, że ocena w sprawie statusu powodów, jako odpowiadającego normie art. 22¹ k.c., jest nader powierzchowna, co samo w sobie znacząco utrudnia, jeśli nie wręcz uniemożliwia, przeprowadzenie należytej kontroli instancyjnej, należy stwierdzić, że mając na uwadze zarówno materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i uzupełnienie dowodowe dokonane w postępowaniu odwoławczym, przyjęcie, że powodowie faktycznie posiadają status konsumentów, nie jest możliwe, a co najmniej zostało dokonane przedwcześnie.

W umowie kredytu z dnia 28 lipca 2008 roku wskazano, że celem kredytu jest 1. całkowita spłata pożyczki hipotecznej udzielonej przez (...) Bank S.A. umową nr (...); 2. refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomość położoną w G. przy ulicy (...), w rozbudowę innej nieruchomości (k. 67). Jeśli chodzi o pierwszy cel, to z kwoty 420.000 złotych, a więc przyznanej powodom na podstawie umowy z dnia 28 lipca 2008 roku, przeznaczona została na niego kwota 38.042,78 złotych (k. 71), a więc zaledwie 9 % przyznanej kwoty kredytu. Nawet gdyby przyjąć, że z pozostałej kwoty finansowane było wykończenie domu w G. przy ulicy (...), to biorąc pod uwagę koszty powyższego, wskazane przez powoda podczas jego przesłuchania w dniu 15 grudnia 2022 roku, wyniosły 165.000 złotych (powód co prawda wymienił też prace, których kosztów nie potrafił określić, natomiast mając na uwadze wskazane rodzaje prac, można założyć, że podana wyżej kwota wzrosłaby co najwyżej do kwoty 200.000 złotych). Jak widać, nawet gdyby uznać za prawdziwe twierdzenia powodów co do celu kredytu według umowy z dnia 28 lipca 2008 roku, jako wiążącego z budową domu w G., przy ulicy (...) (co jednak nie odpowiada treści § 2 umowy), pozostała kwota udzielonego kredytu z pewnością nie była przeznaczona na dokończenie wskazanego domu w G..

Okoliczności tych Sąd Okręgowy w ogóle nie dostrzegł, ani nie wyciągnął z nich żadnych wniosków.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że we wniosku o udzielenie kredytu, złożonym przez powodów w dniu 21 maja 2008 roku, powodowie jako przeznaczenie części kredytu przekraczającej wartość spłaconych zobowiązań (a więc kwotę 38.042,78 złotych) wskazali „rozbudowa innej nieruchomości” (k. 259). Dodatkowo należy wskazać, że nieruchomość położona w G., ul (...) została wskazana w tym wniosku jako będąca zabezpieczeniem kredytu, a więc nie jako nieruchomość na którą zaciągany kredyt ma być przeznaczony.

Również te fakty zostały całkowicie pominięte, a mając na uwadze ich istotność, doprowadziło to do zaniechania oceny prawnej w oparciu o przepisy wynikające z subsumpcji norm prawa materialnego do istotnych faktów w sprawie.

Jak widać, sami powodowie wnioskowali o udzielenie im kredytu na rozbudowę innej nieruchomości, niż dom w G. przy ulicy (...). Jednocześnie w przywołanym wniosku o udzielenie kredytu wskazali, że należy do nich budynek mieszkalno-pensjonatowy w S., przy ulicy (...), o wartości 1.500.000 złotych. Nie budzi żadnej wątpliwości, również mając na uwadze zeznania powodów, że nieruchomość ta służyła w chwili zawarcia umowy kredytu działalności gospodarczej. Obecne twierdzenia powodów, że nieruchomość ta należy do spółki komandytowej, w której powód jest komplementariuszem, a więc to ta spółka jest przedsiębiorcą, a nie powód, są bez znaczenia w kontekście przedstawionych wyżej faktów, istotnych na chwilę zawarcia umowy, której ważność powodowie kwestionowali pozwem w niniejszej sprawie.

W specyficznym kontekście jurydycznym, w jakim rozpoznawane są sprawy kredytów waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego, status kredytobiorców jako konsumentów ma zasadnicze znaczenie z punktu zastosowania odpowiednich regulacji składających się na szeroko pojęty, współtworzony przez unormowania prawa wspólnotowego, system ochrony konsumentów. O ile kredytobiorca nie ma takiego statusu, to nie mają do niego zastosowania ani przepisy art. 385¹ i następných k.c., ani uregulowania dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. W tym stanie rzeczy uznać należało, że nie dość dogłębna analiza w przedmiocie charakteru kwestionowanej umowy przez Sąd Okręgowy skutkowałą nierozpoznanie istoty sprawy. Zarazem, rozstrzygnięcie tej kwestii po raz pierwszy w postępowaniu odwoławczym

pozbawiłoby strony możliwości zakwestionowania przyjętej oceny prawnej, wydatnie przyczyniając się do osłabienia gwarantowanej konstytucyjnie dwuinstancyjności postępowania.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy uwzględni dokonane powyżej oceny oraz ponownie oceni sprawę z uwzględnieniem właściwych przepisów prawa materialnego, pominiętych w sytuacji pochoptego przyznania powodom statusu konsumentów.

Na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny pozostawił Sądowi Okręgowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Leon Miroszewski